Yaralanma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yaralanma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32837

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yaralanma Ölçe?i, **Sa?l?k ?nanç Modeli** (S?M) temel al?narak geli?tirilmi? ve Türkçeye uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Eda K?l?nç taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, özellikle ergenlerin okul ve trafik ortamlar?nda yaralanmaya yol açabilecek riskli davran??lara yönelik alg?lar?n? ve güvenlik önlemleri hakk?ndaki inançlar?n? ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, yüksek iç tutarl?l?k ve güçlü faktör yap?s? sergileyen 22 maddeden ve be? faktörden olu?maktad?r.

Anahtar Kelimeler

Yaralanma Ölçe?i, **Sa?l?k ?nanç Modeli**, ergen, trafik güvenli?i, okul güvenli?i, psikometrik uyarlama, **geçerlik**.

Yazarlar

Eda K?l?nç

Amaç

Yaralanma Ölçe?i'nin temel amac?, ergenlerin yaralanma risklerine yönelik alg?lar?n?, bu risklerin ciddiyetine dair inançlar?n? ve önleyici davran??lar?n fayda ve engellerini **Sa?l?k ?nanç Modeli** çerçevesinde sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle okul ve trafik gibi ergenlerin s?kl?kla riskle kar??la?t??? ortamlardaki güvenlik davran??lar?n? incelemek için tasarlanm??t?r.

Ölçek, sa?l?k profesyonellerine ve ara?t?rmac?lara, ergenlerdeki risk alg?s?n? ve güvenli davran??lar? te?vik eden veya engelleyen psikolojik faktörleri belirlemede standartla?t?r?lm?? ve güvenilir bir araç sunmay? hedeflemektedir. Bu sayede koruyucu sa?l?k müdahalelerinin hedeflenmesi mümkün olmaktad?r.

Yap?

Yaralanma Ölçe?i, teorik olarak **Sa?l?k ?nanç Modeli**'ne dayanmaktad?r ve bu modelin be? temel yap?sal bile?enini ölçmektedir. Bu be? faktör, bireyin yaralanma riskine kar?? tutumunu ve eyleme geçme e?ilimini belirleyen temel psikolojik yap?lar olarak kabul edilir. Ölçek, 22 maddeden ve a?a??daki be? alt boyuttan olu?maktad?r:

Duyarl?l?k: Bireyin bir yaralanmaya maruz kalma olas?l???na dair alg?lanan inanc? (5 madde).
Ciddiyet: Yaralanman?n potansiyel sonuçlar?n?n a??rl???na dair alg?lanan inanc? (4 madde).
Yarar: Önleyici tedbirlerin yaralanmay? azaltmadaki etkinli?ine dair alg?lanan inanc? (5 madde).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Engeller: Önleyici davran??lar? uygulaman?n zorluklar?na dair alg?lanan inanc? (4 madde).
Eyleme Geçiriciler: Önleyici davran??lar? tetikleyen içsel veya d??sal uyaranlara dair alg?lanan inanc? (4 madde).

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?ini test etmek amac?yla hem **aç?klay?c? faktör analizi** (AFA) hem de do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, Yaralanma Ölçe?i'nin orijinal teorik çerçeveden beklenen be? faktörlü yap?s?n? ba?ar?yla do?rulam??t?r.

Faktör analizleri sonucunda, ölçek maddelerinin toplam varyans?n %93 gibi oldukça yüksek bir oran?n? aç?klad??? saptanm??t?r. Bu bulgu, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?y? güçlü ve tutarl? bir ?ekilde temsil etti?ini ve yüksek düzeyde yap?sal **geçerlik** sa?lad???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, **Cronbach Alfa** katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan toplam **güvenirlik** de?eri 0.92 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in mükemmel bir iç tutarl?l??a sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Alt boyutlar?n güvenirlik de?erleri de incelenmi? olup, **Cronbach Alfa** katsay?lar? 0.77 ile 0.89 aras?nda de?i?mektedir. Bu aral?k, her bir alt boyutun da psikometrik aç?dan kabul edilebilir düzeyde güçlü ve tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal sa?laml???, hem do?rulay?c? hem de aç?klay?c? **faktör analizleri** arac?l???yla detayl?ca incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in kuramsal olarak beklenen be? faktörlü yap?s?n? desteklemi? ve bu yap?n?n verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r. Be? faktörlü yap?n?n toplam varyans?n %93'ünü aç?klamas?, faktör yüklerinin yüksek oldu?unu ve yap?sal ayr??man?n net oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz bildirim ölçe?i

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Yüksek lisans tezinde ergen popülasyonu kullan?lm??t?r)

Popülasyon Detaylar?: Okulda ve trafikte güvenlik önlemlerine yönelik davran??lar? olan ergenler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme (1= hiç kat?lm?yorum - 5= kesinlikle kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Güvenirlik, **Faktör Analizi**, Likert tipi, Duyarl?l?k, Ciddiyet, Sa?l?k Davran???.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il

Kurum E-posta Adresleri: kilinc_edaa@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul (Tez kayna??na göre)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in sorumlu yazar? Eda K?l?nç olup, ölçe?in kullan?m? için yazarla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2018 y?l?nda tamamlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: yaralanma-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

K?l?nç, E. (2018). *Sa?l?k inanç modeli temelli Yaralanma Ölçe?i'nin geçerlik ve güvenirlik çal??mas? ve ergenlerin okulda - trafikte güvenlik önlemlerine yönelik davran??lar?* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?stanbul.

Yaralanma Ölçe?i Maddeleri

Ölçek 22 madde ve be? faktörden olu?maktad?r.

Duyarl?l?k (5m): Yoldaki bariyerlerin üzerine t?rmanmak trafik kazalar?na ba?l? yaralanmalara kolayca neden olabilir.
Ciddiyet (4m): Dü?mek; incinme ya da k?r??a neden olabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yarar (5m): Emniyet kemeri takarak araba sürmek ve kask takarak bisiklet sürmek trafik yaralanmalar?n? önleyebilir.
Engeller (4m): Bisiklet sürerken kask takmay? al??kanl?k haline getirmek zordur.
Eyleme geçiriciler (4m): Arkada?lar?n?n veya ailenin yaralanmas? beni çok etkiler

ARABPSYCHOLOGY.COM